

ABDOMİNAL AĞRI: USG Mİ, BT Mİ, MRG Mİ?

Dr. Müge GÜLEN

Eskişehir Yunus Emre Devlet Hastanesi

Acil Tıp Uzmanı

“ Röntgen ışınları asla bizi yanıltmazlar,
onların dilini yanlış yorumlamakla yada
onlardan verebileceklerinden fazlasını
istemekle yanılan biziz! ”

Antonie Beclere, 1897

TÜRK EINSTEİN'İ OKTAY SİNANOĞLU'NA ACİL ŞİFALAR DİLİYORUM

SUNUM PLANI

- Acil Serviste Sayılarla Karın Ağrısı
- Görüntüleme Yöntemleri (+ ve - leriyle)
- Abdominal Ağrı Nedenleri
- USG mi, BT mi, MRG mi?

SAYILARLA KARIN AĞRISI !!!

- Acil servis başvurularının
  - % 4-8' i akut karın ağrılı hastalar
  - % 34-52' sinin nedeni belirlenememekte
  - % 8-13 kadarı acil cerrahi gerektirmekte

1-Colucciello SA, Lukens TW, Morgan DL. Assessing abdominal pain in adults: a rational, cost-effective, and evidence-based strategy. Emergency Medicine Practice 1999;1:1-20.

2-Graff LG, Robinson D. Abdominal pain and emergency department evaluation. Emerg Med Clin North Am 2001;19:123-36.

Water color painting by Dr. Ekad FEYZI

FIRST RADIOSCOPY USING A CROOKES TUBE AND A BELLOWS, İSTANBUL / 1898

USG (ULTRASONOGRAFİ) NEDİR?

- **Ses dalgaları** ile görüntüleme yöntemi
- Kulağın duyma sınırının çok üstündeki yüksek frekanslı ses (ultrason), vücudu geçerken farklı yapıların yüzeylerinden yansır.
- Görüntü, bu yankılardan oluşturulur ve incelenen bölgenin kesiti şeklindedir.

USG AVANTAJLARI

- Ucuz ve noninvaziv
- İyonizan radyasyon yok (çocuk, gebe)
- Dinamik görüntü sağlar (peristaltizm, fetal hareket, pulsasyon, kan akışı)
- İnteraktif bir görüntüleme (Hastaya ağrıyan yerini sor, prob Murphy (+), Mc Burney (+))
- Görüntüleme öncesi ön hazırlık gerektirmez
- Defalarca kez tekrarlanabilir
- Taşınabilir, hasta başında yapılabilir

USG DEZAVANTAJLARI

- Abdominal gaz, obezite veya ciddi karın ağrısı varlığı görüntülemeyi etkiler
- Retroperitoneal bölgeyi görüntülemede yetersiz
- Sonuçlar uygulayıcıya bağımlı

BT(BİLGİSAYARLI TOMOGRAFİ) NEDİR?

- **X ışınları** ile görüntüleme yöntemi
- X ışınlarından dokularda absorbe olmayan kısmının dedektörler tarafından saptanıp, bilgisayar işlemleri sonucu kesitsel görüntü oluşturma yöntemidir.

BT AVANTAJLARI

- Sonuçlar uygulayıcıdan bağımsız
- Abdominal gaz, obezite veya ciddi karın ağrısı varlığı görüntülemeyi etkilemez
- Multiplanlarda (transvers, sagital, koronal) görüntü alınabilir
- Retroperitoneal bölgeyi de iyi gösterir

BT DEZAVANTAJLARI

- Radyasyon
- İyonizan kontrast madde (Allerjik reaksiyon, Nefrotoksisite)

MRG (MANYETİK REZONANS GÖRÜNTÜLEME) NEDİR?

- **Radyo dalgaları** ile görüntüleme yöntemi
- Yöntemin veri kaynağı su ve yağ moleküllerindeki hidrojen çekirdeğidir (proton)
- Görüntü, protonların manyetik alan altındaki titreşimlerinden yola çıkarak oluşturulur.

MRG AVANTAJLARI

- İyonizan radyasyon yok
- Multiplanar görüntüleme
- **Yüksek yumuşak doku kontrast rezolüsyonu**

MRG DEZAVANTAJLARI

- Pahalı
- Uzun inceleme süresi
- Hareketsizlik gerektirir
- Ulaşılabilirlik
- Klostrofobi
- Kontrendikasyon (Pacemaker, protezler, anevrizma klipsleri, göz içinde metalik yabancı cisim, saçma çekirdekleri)

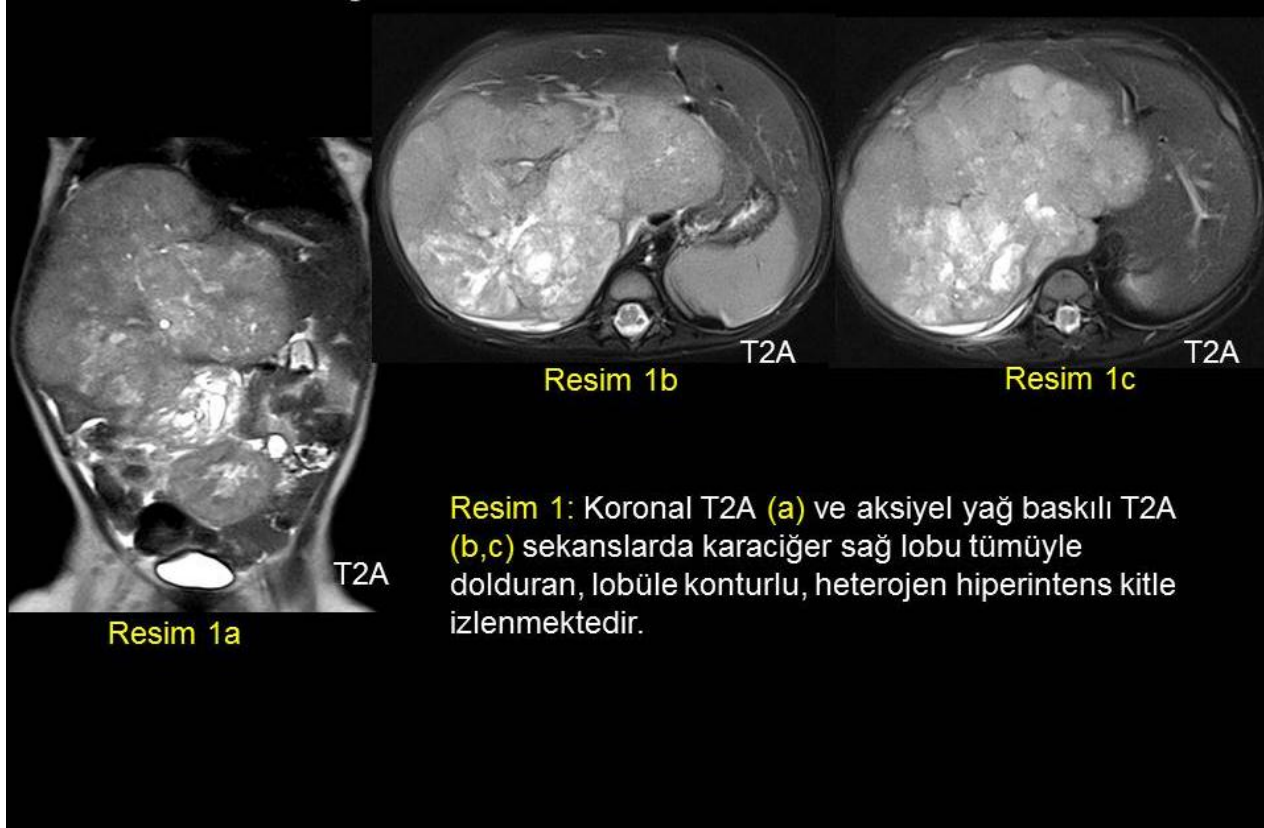
MRG KULLANIM ALANLARI

KARACİĞER	PANKREAS	SAFRA KESESİ	DALAK
• Diffüz hastalıklar • Sirotik karaciğer • Karaciğer donör • Tümör tanı ve tedaviye yanıtının belirlenmesi • Konjenital anomaliler	• Akut veya kronik pankreatitin komplikasyonlar • Pankreatik veya peripankreatik sıvı • Pankreatik kanal anomalileri • Pankreas tümörlerinin saptanması	• Safra kesesi veya yolları taşlarının saptanması • Safra kesesi veya yolları tümörlerinin saptanması • Safra yolları anomalilerinin saptanması	• Diffüz parankim hastalıklarının saptanması • Diğer yöntemlerle saptanmış fokal bir lezyonun karakterizasyonu

MRG KULLANIM ALANLARI

BÖBREK-MESANE	ADRENAL BEZ	GENİTAL SİSTEM	VASKÜLER
• Üriner toplayıcı sistemin anatomi ve fizyolojisinin değerlendirilmesi • Renal veya mesane tümörlerin saptanması preoperatif değerlendirilmesi	• Feokromositoma ve foksiyonel adrenal adenomun saptanması • Diğer yöntemlerle saptanmış lezyonun karakterizasyonu	• Konjenital anomalilerin tanım • Pelvik ağrı ve kitleler • Over, serviks ve endometrial malignansilerin tanısı, evrelendirilmesi ve nüksünde	• Abdominal aort anevrizması-disseksiyonu • Mezenter İskemi

KARACİĞER MR

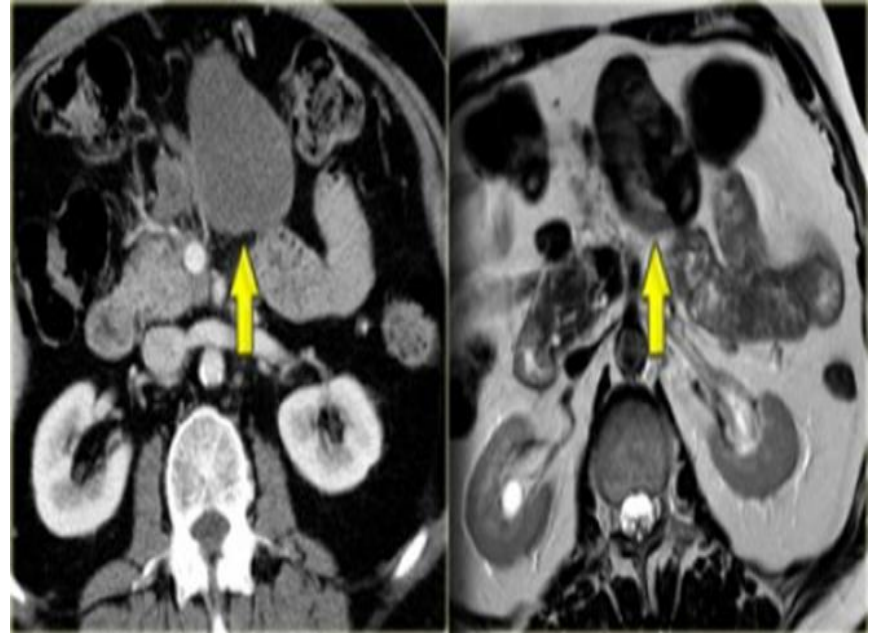
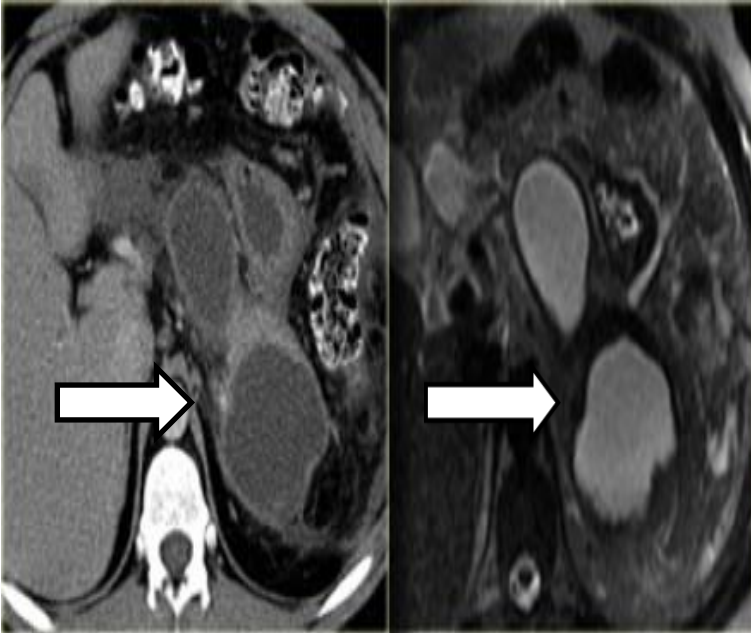

6 aylık, erkek bebek, karında şişlik, huzursuzluk şikayetiyle getirilmiş

PANKREAS BT-MR

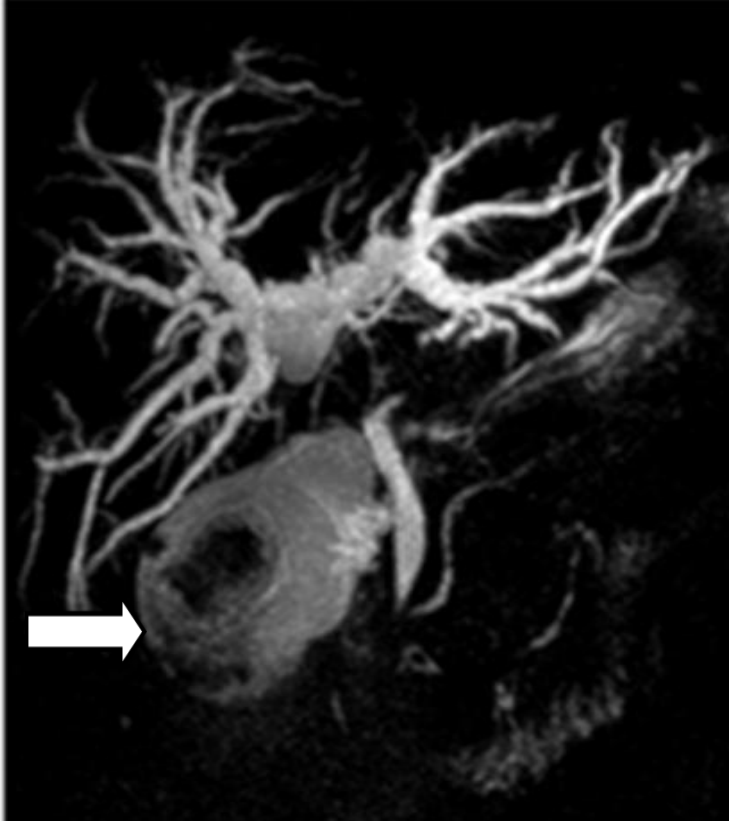
MR sıvı ve solid nektrotik debris BT' den daha iyi gösterir.

Akut pankreatit atağından 2 ay sonra mesokolon etrafında homojen peripankreatik koleksiyon

SAFRA KESESİ MR

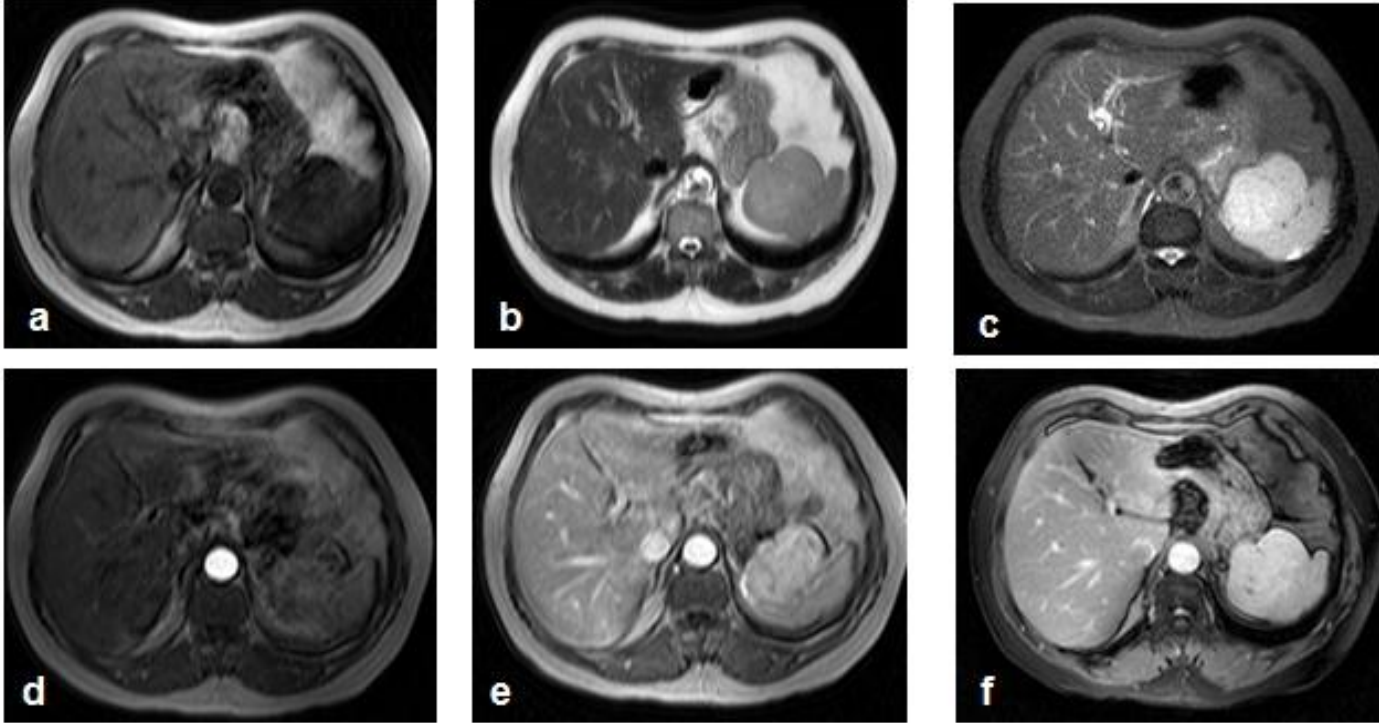
MRCP' de safra kesesi lümeninde çok sayıda sinyalsiz dolum defekti gösteren safra taşları

Safra kesesi boynunda kitle lezyonu

DALAK MR

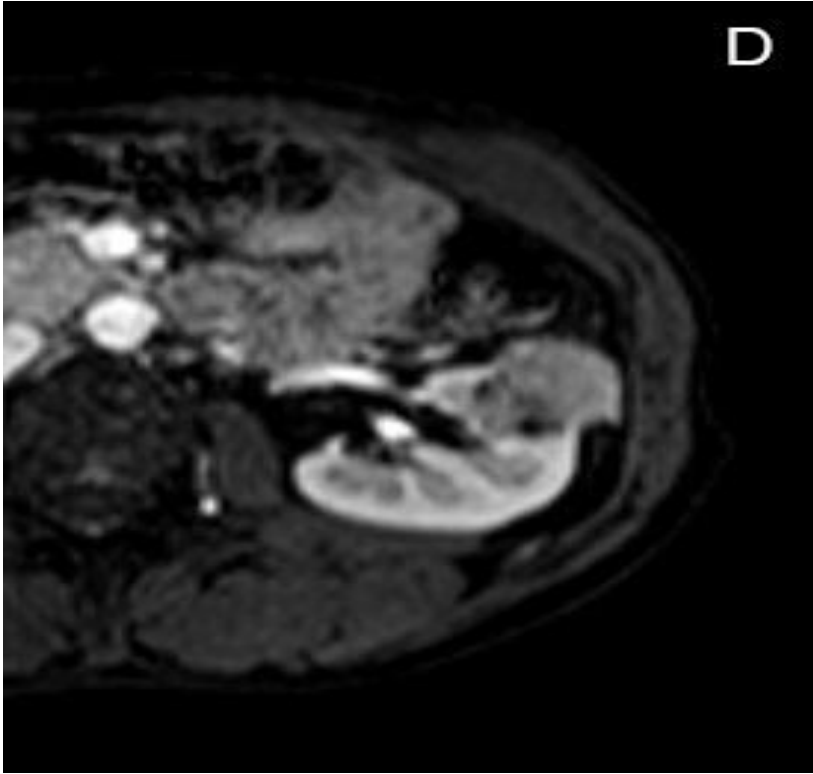

OLGU: 37 yaş, kadın hasta, dispeptik şikayetleri mevcut

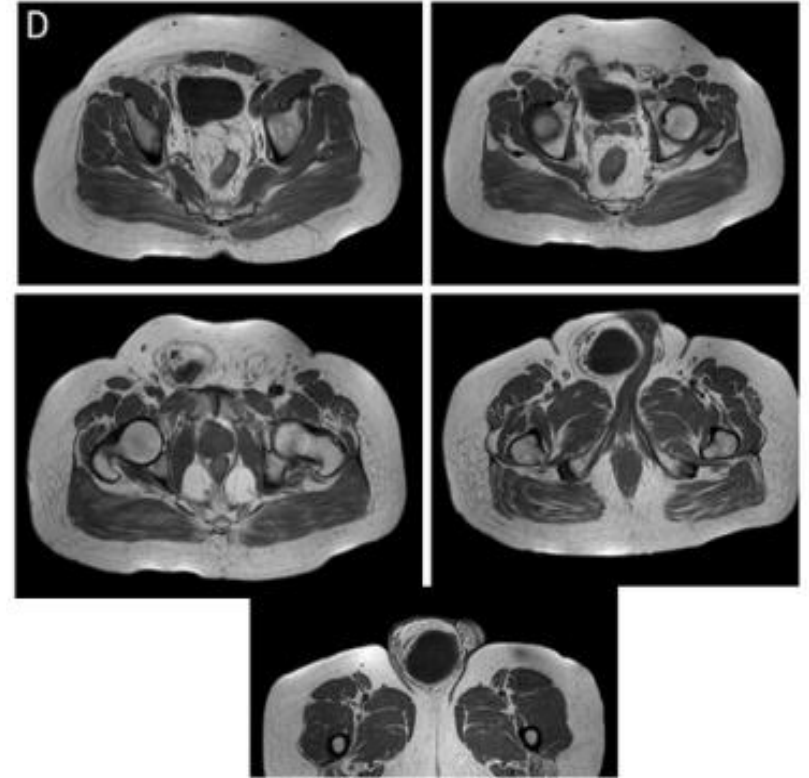
RESİM: Aksiyel kesitlerde dalak süperiorundan kaynaklanan, 8 cm boyutunda, iyi sınırlı, düzgün konturlu, homojen kitle, dalak hamartomu (?)

BÖBREK-MESANE MR

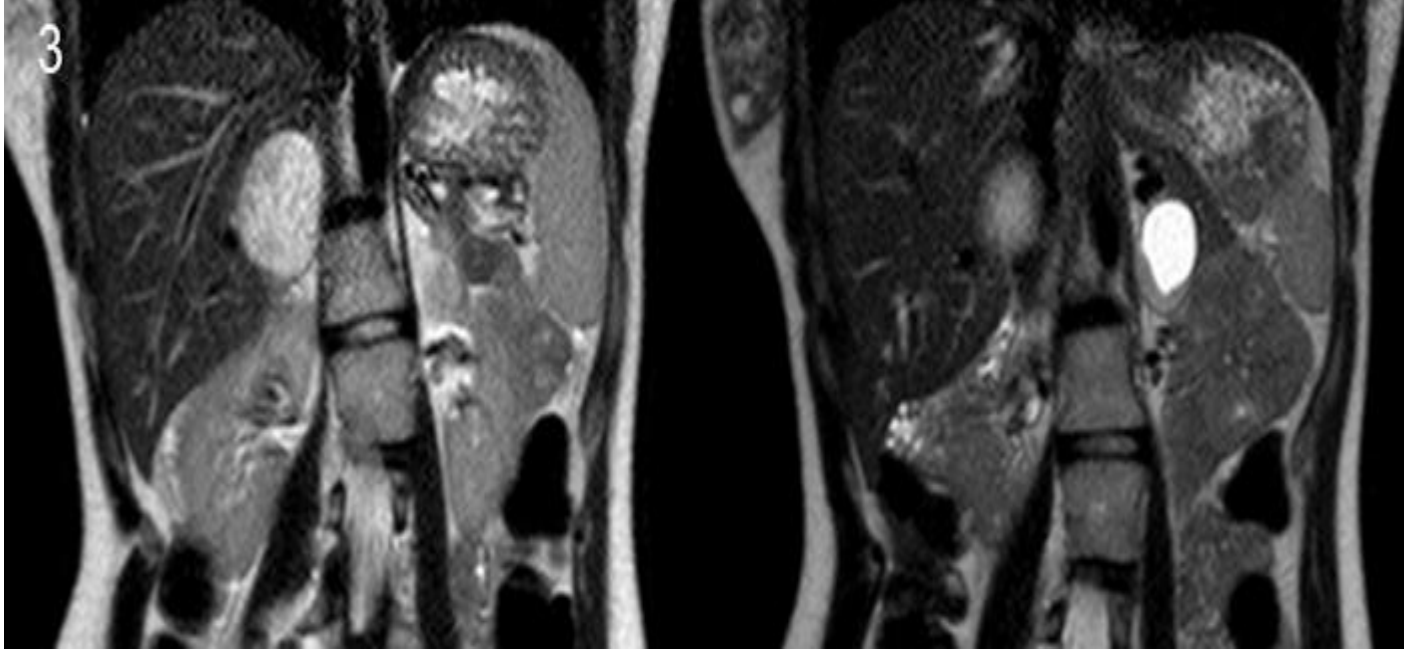
60 yaş erkek, sol böbrekte kitle,
Yağdan fakir anjiomiyolipom

50 yaş, erkek, sağ inguinalde ağrı şişlik
Mesane herniasyonu

ADRENAL BEZ MR

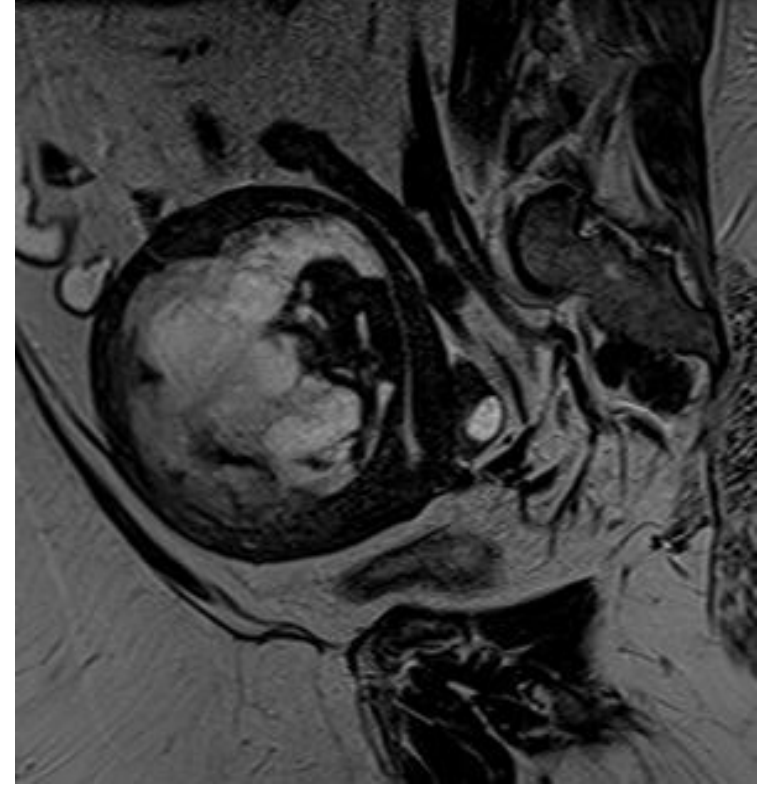
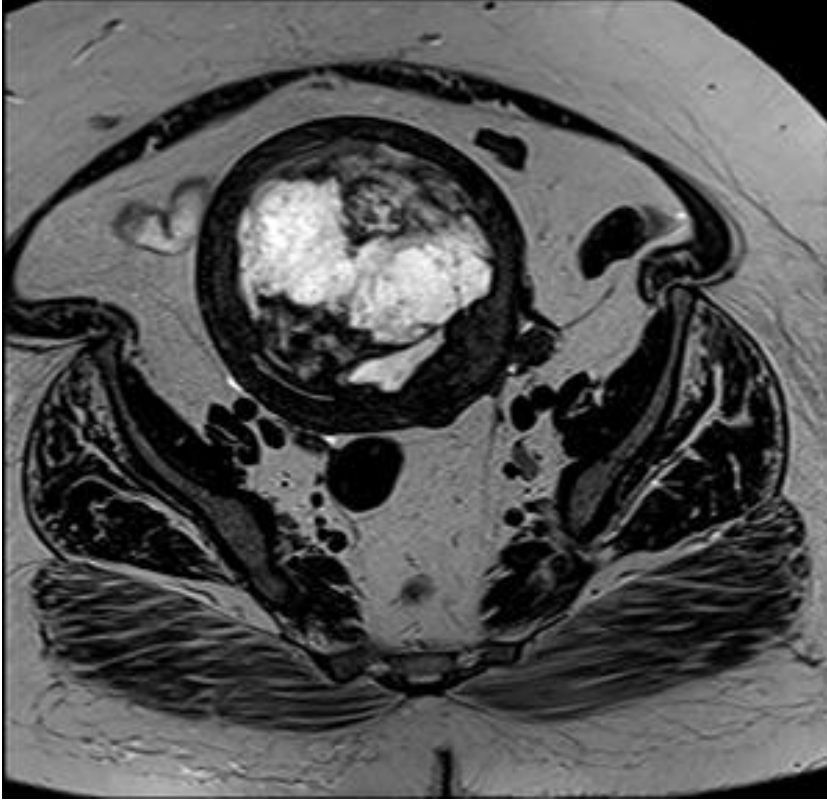

Olgu: 26 yaş, kadın hasta, Tiroid Medüller Ca+ Feokromasitoma (MEN IIA)

Resim: Koronal plan T2 yağ baskısız görüntülerde her iki sürrenal lojda kistik komponenti olan kitle lezyonları

www.tmr.org.tr

GENİTAL SİSTEM MR

OLGU: 55 yaş, kadın hasta, vajinal kanama, uterin leomiyosarkom

RESİM: Uterus korpusta heterojen hipointens kitle ve içerisinde hiperintens hemoraji alanları

www.tmrdr.org.tr

VASKÜLER MR

67 yaş, Erkek Hasta, Abdominal Aort Anevrizması

www.tmrdr.org.tr

**Uzun
Görüntüleme
Süresi**

**Hangi
Hastalıkların
Tanısında
Öneriliyor???**

MR ACİL GÖRÜNTÜLEME YÖNTEMİ Mİ ???

Pahalı

**Görüntüleme
Süresince
Hareketsizlik**

**Ulaşılabilirlik
Acil MR cihazı olan
Acil servis ???**

ABDOMİNAL AĞRI NEDENLERİ

GASTROİNTESTİNAL NEDENLER	GENİTOÜRİNER NEDENLER	JİNEKOLOJİK NEDENLER	VASKÜLER NEDENLER
Dalak Karaciğer Safra Kesesi Pankreas İnce Barsak Kolon	Renal Taşlar Üreteral Taşlar Pyelonefrit Renal İnfarkt	PID Over kisti Ektopik Gebelik	Aort Anevrizması Aort Disseksiyonu Mezenter İskemi

DALAK

USG: Perisplenik sıvı

BT: Dalak lacerasyonu

KARACİĞER

**USG: Kolon kanserli bir olguda
kalsifiye KC metastazları**

BT: Hipovasküler KC metastazları

SAFRA KESESİ

USG: Duvar kalınlığı artmış safra kesesi ve içerisinde akustik gölgelenme veren tıkanmaya sebep olmamış safra kesesi taşı

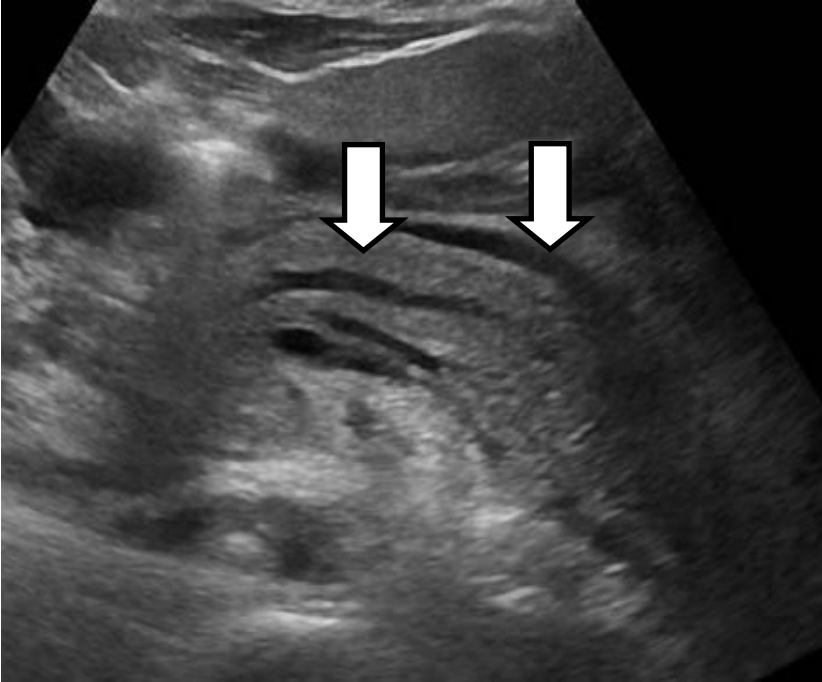

BT: Hidropik safra kesesi ve kese boynunda taş

PANKREAS

USG: Akut Pankreatit; Pankreas ödemli, peripankreatik sıvı

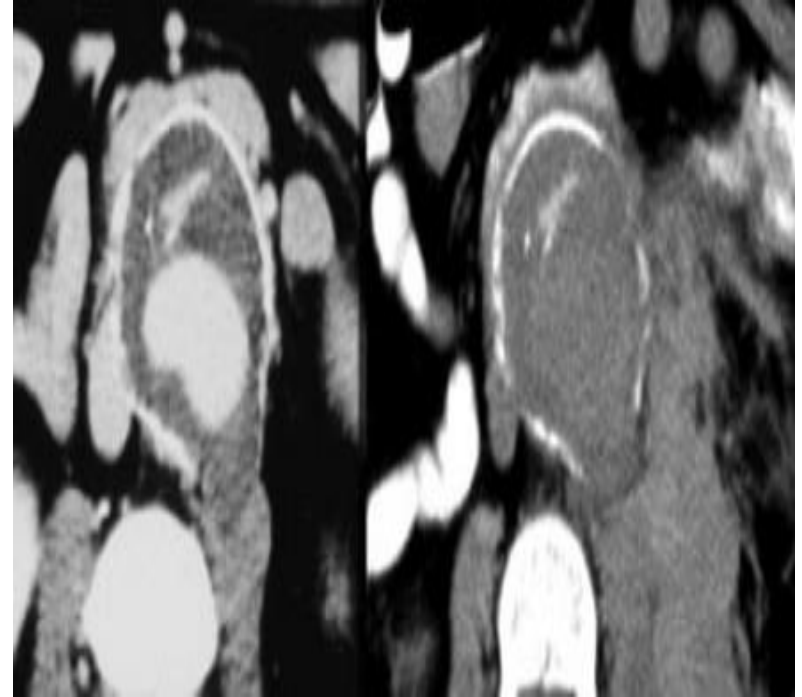
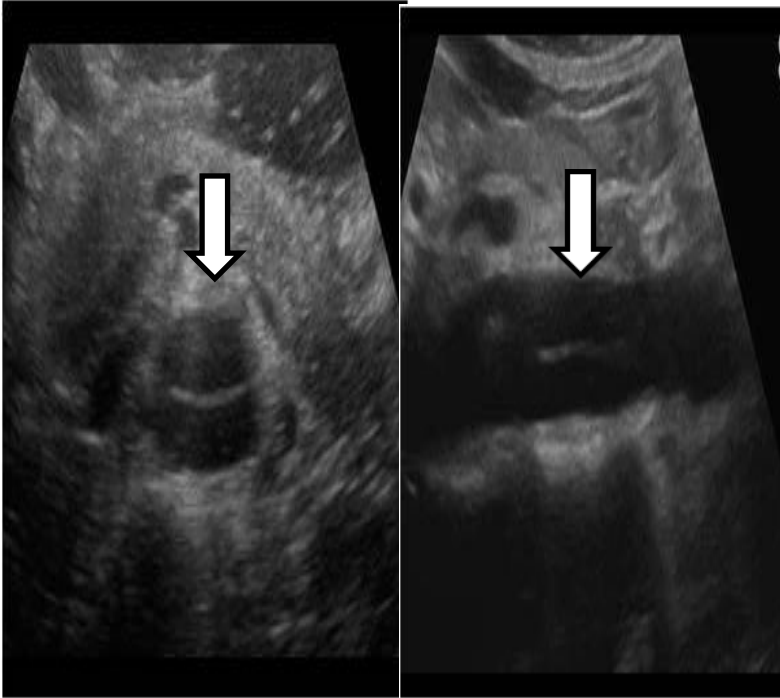
BT: Akut Pankreatit

ABDOMİNAL AORT ANEVRİZMASI VE DİSEKSİYONU

USG: Transvers ve longitudinal kesitlerle aort diseksiyonu

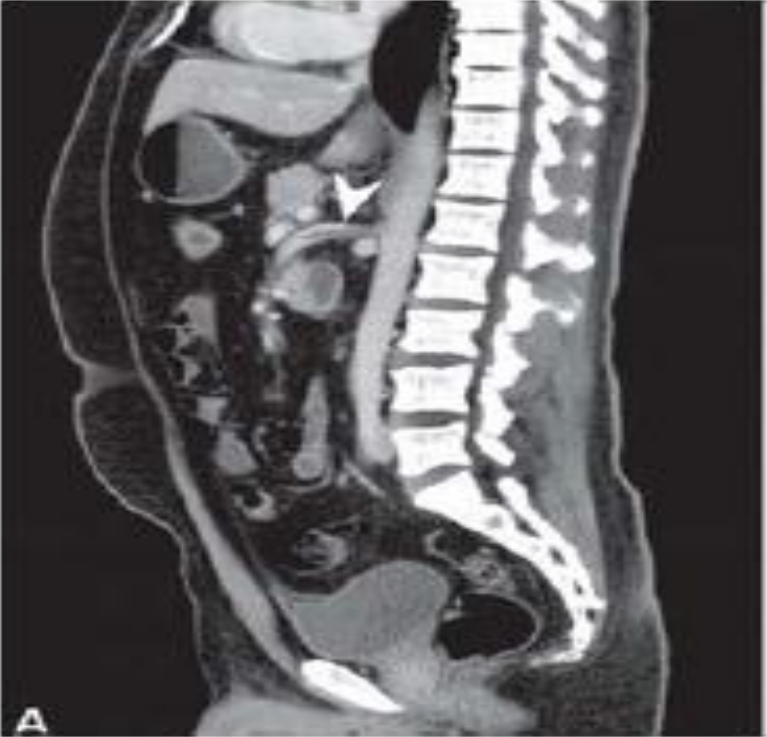
**BT: 2 hafta ara ile aynı hastada
rüptüre aort anevrizması**

MEZENTER İSKEMİ

Parsiyel süperior mezenterik arterde tromboz

Portal ven ve süperior mezenterik vende tromboz

BÖBREKTE KİSTİK KİTLE

USG: Multilokule kistik kitle

BT: Aynı hastanın tomografi görüntüsü

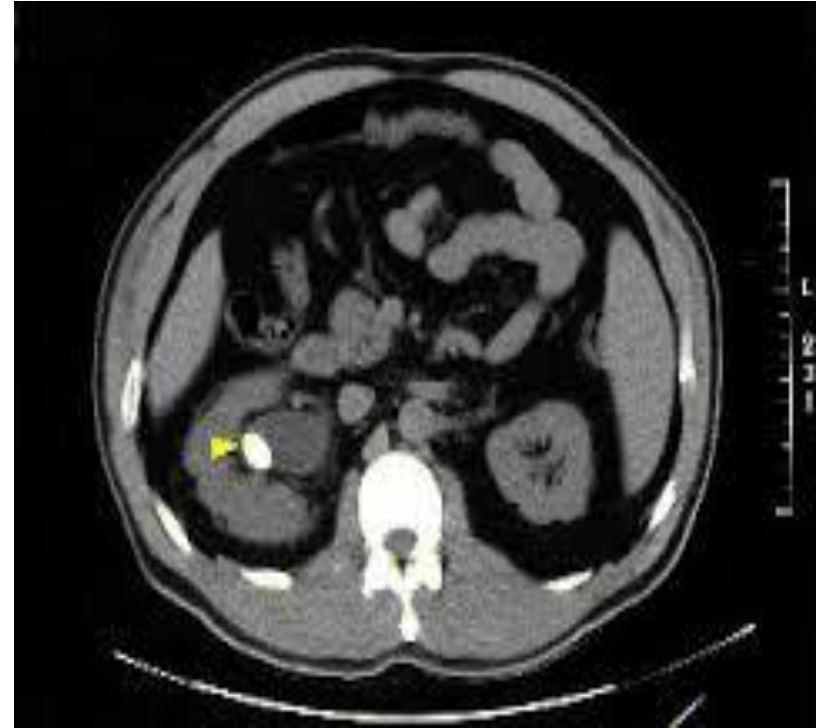

BÖBREK TAŞI-HİDRONEFROZ

**USG: Renal pelviste taş ve
Hidronefroz**

**BT: Sağ böbrek pelvisinde taş ve
hidronefroz**

MESANE

USG: Mesane Taşı

BT: Mesane Taşı

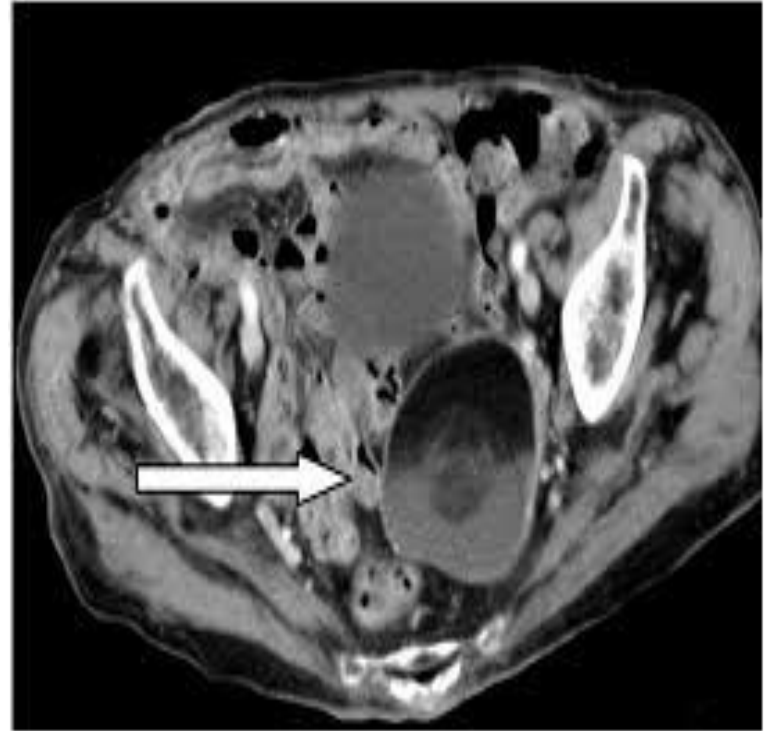

GENİTAL ORGANLAR

USG: Hemorajik over kisti

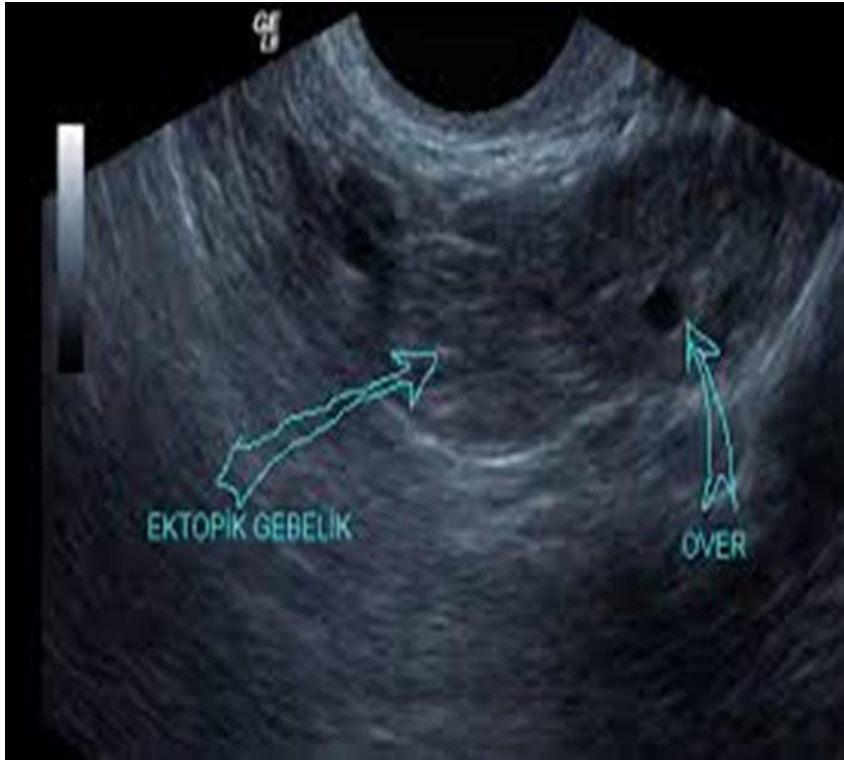

BT: Sol adneksiye kitle

GENİTAL ORGANLAR

Ovarian Ektopik Gebelik

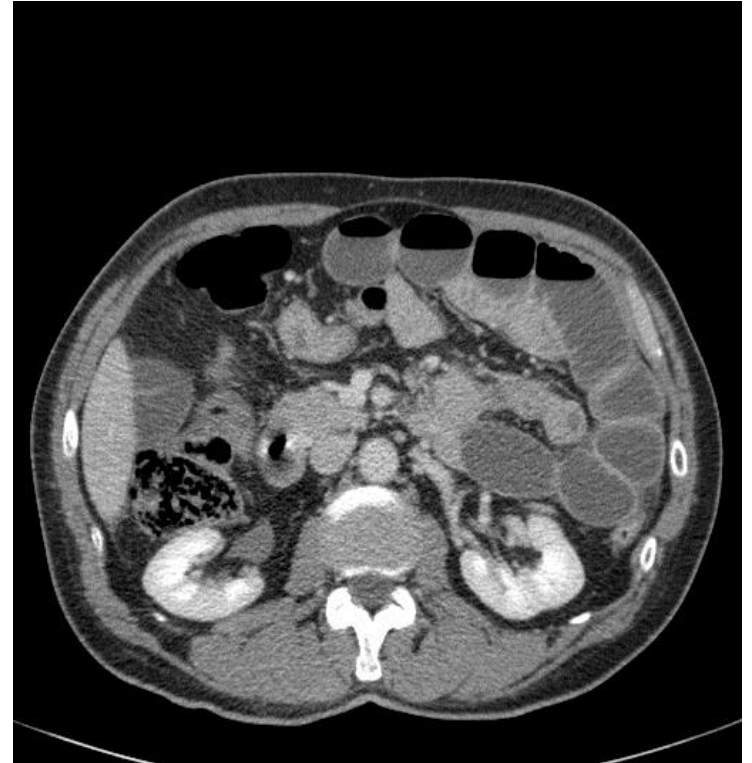
14 Haftalık intrauterin Gebelik

İNCE BARSAK

USG: Transmural inflamasyon ve abse formasyonu ile Chron ileiti

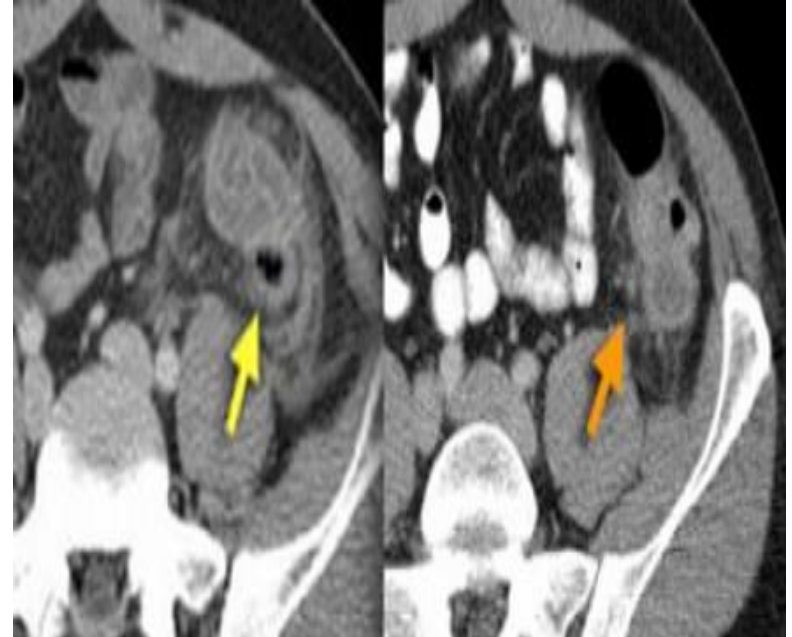
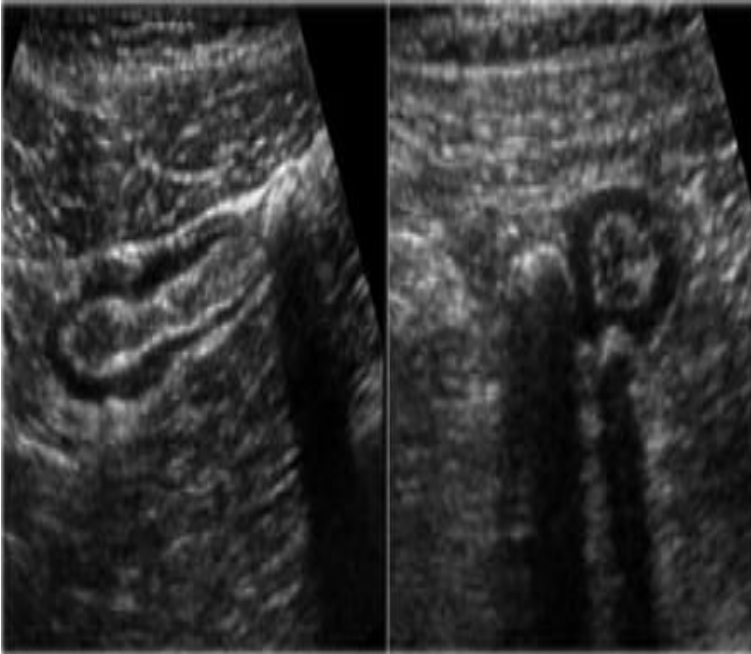
BT: İleus

KOLON

USG: Sigmoid Divertikülit

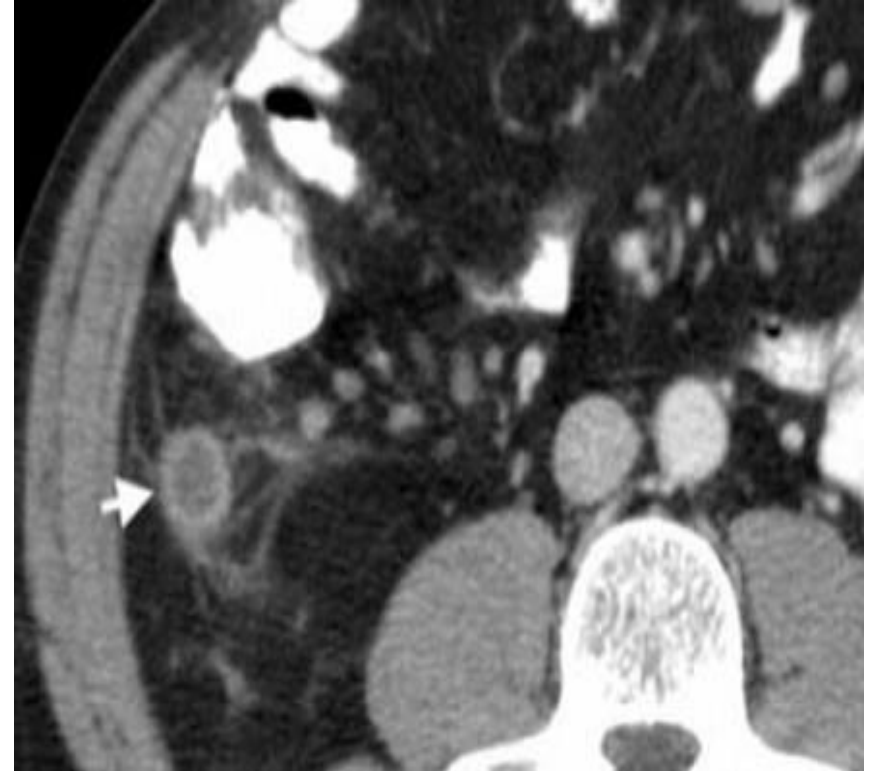
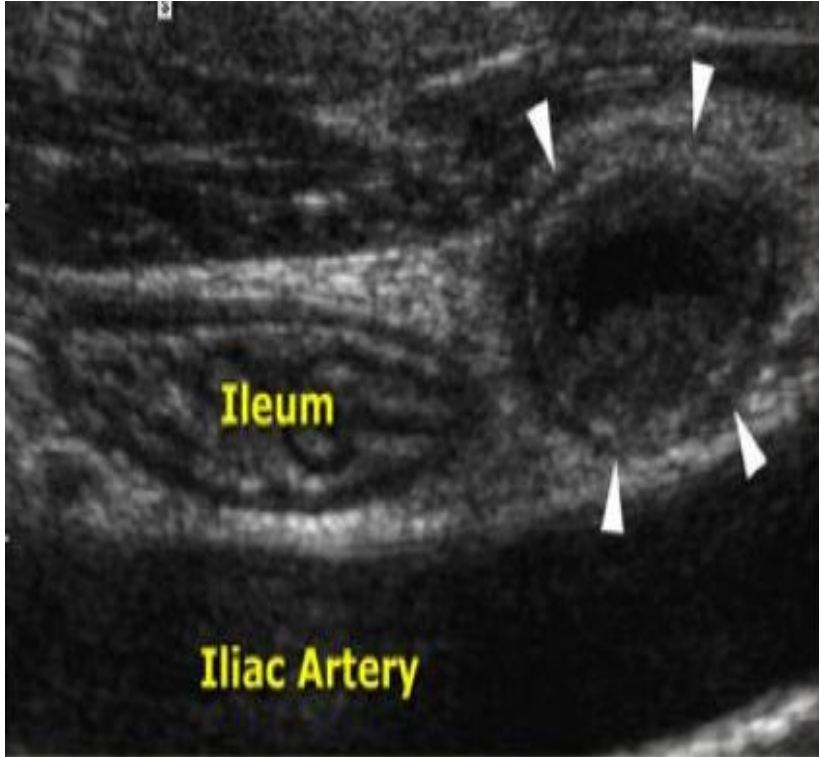
BT: Sigmoid Divertikülit

AKUT APANDİSİT

USG: Kompres edilebilen ileum ve komprese edilemeyen 13 mm çapında akut apandisit

BT: 43 yaş erkek hasta, akut apandisit

[Abstract](#)

Send to:

Full text linksfree full text
available at [SciELO.org](#)**Save items**

Add to Favorites

Related citations in PubMed [Review](#) The optimal initial management of children with suspected apx [J Pediatr Surg. 2004][Costs and effectiveness of ultrasonography and limited computed tomography for](#) [Pediatrics. 2000][Abdominal CT scanning in reproductive-age women with right lower quadrant](#) [Am Surg. 2007][Effect of computed tomography on patient management and costs in childr](#) [Pediatrics. 1999][Review](#) Imaging the child with right lower quadrant pain and suspecte [Pediatr Radiol. 2004][See reviews...](#)[See all...](#)**Related information** [MedGen](#)[Biomedica](#). 2008 Mar;28(1):139-47.**Cost-effectiveness of computed tomography and ultrasound in the diagnosis of appendicitis.**[Romero J¹](#), [Sanabria A](#), [Anarita M](#), [Varón JC](#). **Author information****Abstract**

INTRODUCTION: Diagnosis of acute appendicitis is difficult in nearly 30% of patients with pain in low right quadrant. Diagnostic imaging may provide a means of a more accurate diagnosis.

OBJECTIVE: The cost-effectiveness of diagnostic image tests was calculated for comparison with routine physical examination in patients with abdominal pain suspected to be appendicitis.

MATERIALS AND METHODS: A cost-effectiveness protocol was designed, using a decision analysis model. The standard case was a patient with abdominal pain in right lower quadrant and suspicion of appendicitis. Three independent diagnostic alternatives were selected—ultrasonography, abdominal tomography and physical exam in hospital with the subject under observation less than six hours. Operative characteristics, study design and costs of interventions and outcomes were assessed. The main outcome consisted of a confirmed diagnosis of appendicitis. The point of view taken was that of health maintenance organizations. Direct and indirect medical costs were measured. Time horizon used was three months. A one way sensitivity analysis was made.

RESULTS: For a prepaid system, the most cost-effective strategy was abdominal tomography, with a cost-effectiveness ratio of US\$965/diagnosed patient. For public system, the most cost-effective strategy was abdominal tomography, with a cost-effectiveness ratio of US\$492/diagnosed patient.

CONCLUSIONS: Imaging diagnostic methods, in cases of abdominal pain suspected to be appendicitis, are more cost-effective than physical exam to make accurate diagnostic decisions. Tomography offers the best cost-effectiveness in prepaid system and in public health system.

PMID: 18645669 [PubMed - indexed for MEDLINE] [Free full text](#)

COST-EFFECTIVENESS OF COMPUTED TOMOGRAPHY AND ULTRASOUND IN THE DIAGNOSIS OF APPENDICITIS

- Kolombiya' dan
- 3 aylık süre, 100 Vaka
- Sağ alt kadran ağrısı olan akut apandisit şüpheli vakalar
- FM' de yüksek olasılıklı vakalar çalışma dışı
- $K > E$ vaka sayısı (Prodüktif çağdaki kadınlar sıklıkla)
- Fizik muayene (FM), BT ve USG karşılaştırılmış

COST-EFFECTIVENESS OF COMPUTED TOMOGRAPHY AND ULTRASOUND IN THE DIAGNOSIS OF APPENDICITIS

- BT > USG > FM
- 2 sağlık sigortasında da (Prepaid System, Social Health System) BT daha maliyet etkin (cost-effectiveness)

Biomédica 2008;28:139-47

Diagnostic imaging in appendicitis

Table 4. Results of cost-effectiveness analysis.

Strategies	Mean cost-effectiveness ratio (\$/patient correctly diagnosed)		Incremental cost-effectiveness ratio (\$/patient correctly diagnosed)	
	Social Health System	Pre-paid System	Social Health System	Pre-paid System
CT	491.8	965	(-) 4	(-) 11.3
US	568.9	1,141.2	(-) 8.2	(-) 21.8
Physical exam	807.3	1,709.8		

YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR

Table 1. Operative characteristics of each strategy.

Author	Reference	Test	Sensitivity (%)	Specificity (%)
Chen <i>et al.</i> (11)	World J Surg 1998;22:449-52	US	99.3	68.1
Franke <i>et al.</i> (12)	World J Surg 1999;23:141-6	US	55	95
Baldisseroto <i>et al.</i> (13)	Am J Roent 2000;175:1387-92	US	98.5	98.2
Soda K <i>et al.</i> (14)	Arch Surg 2001;136:1136-40	US	86.7	89.7
	Mean		85	90
	limits		55-99	68-98
Stroman <i>et al.</i> (15)	Am J Surg 1999;178:485-9	CT	92	85
Lane <i>et al.</i> (19)	Radiology 1999;213:341-6	CT	96	99
Rao <i>et al.</i> (32)	Obst Gynec 1999;93:417-421	CT	100	97
Walker <i>et al.</i> (33)	Am J Surg 2000;180:450-4	CT	94	100
Peck <i>et al.</i> (34)	Am J Surg 2000;180:133-6	CT	92	99.6
Sivit <i>et al.</i> (20)	Radiology 2000;216:430-3	CT	95	94
Weltman <i>et al.</i> (21)	Radiology 2000;216:172-7	CT	99	98
Wijetunga <i>et al.</i> (22)	Radiology 2001;221:747-53	CT	93	97
Fefferman <i>et al.</i> (23)	Radiology 2001;220:691-5	CT	97	93
Jacobs <i>et al.</i> (24)	Radiology 2001;220:683-90	CT	92.9	96.5
Gwynn <i>et al.</i> (16)	J Emerg Med 2001;21:119-23	CT	90.1	94.1
Wise <i>et al.</i> (17)	Am J Roent 2001;176:993-41	CT	80	90
Horton <i>et al.</i> (18)	Am J Surg 2000;179:379-81	CT	97	100
	Mean		93	97
	Limits		80-99	85-99
Nakhgevany <i>et al.</i> (35)	Arch Surg 1986; 121: 053-5	PE	41	95
Jess <i>et al.</i> (36)	Am J Surg 1981; 141:232-4	PE	60	84
	Langenbecks Arch Surg 1999; 384:437-40			
Gronroos <i>et al.</i> (37)	J Emerg Med 1995; 13: 1-8	PE	76	99
Rothrock <i>et al.</i> (38)	Mean		67	
	Limits		59	90
			41-76	84-99

US: ultrasonography; CT: computed tomography; PE: physical exam

NE ZAMAN HANGİ TETKİK ???

- Karın ağrılı hastalarda doğru tanı ve tedaviye karar verdirecek en iyi ve tek bir metod yok.
- Eğer düşünülen klinik tanı ölümcül olabilecekse ileri tetkikler ön planda düşünülmeli
  - Ör: Abdominal Aort Anevrizması-Diseksiyonu (AAA)
- Ancak klinik olarak zaman varsa tanıyı koymaya yardımcı olabilecek daha ucuz ve hızlı tetkikler ön planda düşünülmelidir.

**AKLIN DÜŞÜNMEDİĞİNİ,
GÖZLER GÖRMEZ, ELLER HİSSETMEZ!!!**

TEŞEKKÜRLER